

TURINYS

Istorija yra įdomi!	6
Žmonės ir beždžionės	12
Ten, kur ilsisi mumijos	16
Rašto istorijos įdomybės	20
Demokratijos ir olimpinių žaidynių gimtinė	24
Visi keliai veda į Romą!	30
Ar norėtum išmokti kung fu?	34
Kokios religijos pasaulyje populiariausios?	40
Ar tikrai viduramžiai buvo tamsūs?	44
Mokslas greitai lekia į priekį	48
Naujasis Pasaulis – koks jis?	54
Žmonės žaisti mėgo visada	58
Gyvenimas sušių saloje	62
Šiaurės Amerikos gyventojai	66
Kaip technologijos keičia gyvenimą?	70
Laisvė, lygybė, brolybė	74
XX amžius – karų istorija	78
Šaltasis karas nebuvo toks jau šaltas	82
Ar segės paslaptis liks neįminta?	88

Nežinau, ar istorija mane susirado, ar aš ją.
Prisimenu, kaip vaikystėje sėdėdavau seneliui ant kelių ir jis
skaitydavo laikraščius, o aš klausinėdavau:

Kokia čia raidė? Kas čia parašyta?

Kas nutiko?

Mane labai traukė popieriuje išsiraizgę ženklai – raidės.
Todėl anksti išmokau skaityti. O knyga tapo geriausia mano drauge!

Labiausiai man patikdavo skaityti apie svarbiausius pasaulio
įvykius ir daug pasiekusius žmones, kuriuos vadiname istorinėmis
asmenybėmis.

Man istorija labai įdomi!

Istorija – tai galimybė keliauti laiku į nepažintas ir net išnykusias
šalis. Galimybė sutikti žmones, kurie gyveno prieš daug daug metų.
Be to, istorija padeda pažinti pasaulį ir rasti atsakymus į klausimus,
kurie kartais zvimbia kaip uodai aplink nosį ir neduoda ramybės.

**Linkiu, kad šios knygos skaitytojai
pamiltų istoriją taip,
kaip pamilau aš.**

Luka Lesauskaitė, knygos autorė

Kakei Makei labai patiko senelės papuošalų dėžutė. Ji buvo puošni ir senovinė. Joje slėpėsi daug žėrinčių ir spalvotų papuošalų. Kaip gražu!

Kakė Makė įsivaizduodavo, kaip išsipuošusi šoka pokylyje ar dar viename svajonių gimtadienyje.

– Ak tu, šarkele mano, kokį blizgutį turi rankoje? – paklausė senelė.

– Taigi čia tavo segė, radau dėžutėje. Kokia ji graži. Iš kur gavai?

– Dievaži, nežinau... Ji ne mano! Nesu jos mačiusi.

– Gal pamiršai? Kaip ji gali būti ne tavo, jei radau tavo papuošalų dėžutėje?

Naktį Kakė Makė niekaip negalėjo užmigti.

Jai buvo taip smalsu, iš kur atkeliavo ta segė. Kas ją pagamino? Ar kas nors ja jau puošėsi anksčiau?

Kuo ilgiau galvojo Kakė Makė, tuo įdomesnių minčių kilo. Gal ši segė apkeliavo tolimiausias jūras? Gal ją segėjo kokia nors karalienė?

– Norėčiau, kad taip ir būtų! Kiek istorijų tada ji galėtų papasakoti... – Kakė Makė ėmė kalbėti su Nanaisa ir Mamaisa.

– Hmm... – sumurmėjo monstriai.

– Aš noriu sužinoti šios segės istoriją, – pareiškė Kakė Makė. – Tik kaip? Ar įmanoma keliauti laiku ir sužinoti, iš kur ji atsirado?

Nanaisa ir Mamaisa, išgirdę Kakės Makės norus, iškart pasiūlė padėti. Kol ji per naktį išsimiegos, jiedu sukonstruos laiko mašiną, kuri galės greitai ir saugiai nukelti j bet kokį praėjusį amžių.

– Kaip jūs sukonstruosit laiko mašiną? – susidomėjo Kakė Makė.

– Paslaptis! O dabar tau laikas miegoti, saldžių sapnų, – atsakė Nanaisa ir Mamaisa.

Ryte įspūdinga laiko mašina jau laukė Kakės Makės. Tik viena bėda – ja keliauti būtina dviese.

- Tėti, ar norėtum keliauti laiku?
- Norėčiau, aišku, bet ar tai įmanoma?..
- Viskas įmanoma, kai labai nori. Keliaukim drauge, bus labai smaguuu!
- Sveiki, keliautojai! – roboto balsu prabilo laiko mašina. – Prisisekite diržus, išklauskite, kaip saugiai elgtis keliaujant, ir pirmyn į praeitį. Kur norėsite keliauti?
- Gal pradėkime nuo senų senovės? Juk segė atrodo labai sena, – nusprendė Kakė Makė.
- Jūsų norai – man įsakymas! – tarė mašina. – Beje, esu labai protinga mašina. Nanaisa ir Mamaisa pasistengė, kad būčiau tikra enciklopedija. Keliaudami daug iš manęs sužinosite.

Kakė Makė paspaudė žalią laiko mašinos mygtuką. Kambarys prisipildė tirštų dūmų ir pakilo toks stiprus garsas, kad net nebeišėjo susikalbėti, o tada atsivėrė durys. Tėtis paėmė dukrą už rankos ir abu įlipo į mašiną.

Šuo Čiūčia ir katinas Piratas kartu su monstrais liko mojuoti keliautojams ir palinkėjo didžiausios sėkmės.

ŽMONĖS IR BEŽDŽIONĖS

Kakė Makė su tėčiu atsidūrė gamtoje. Kiek tik akys užmatė, čia nebuvo nei dangoraižių, nei mašinų, o po dangų neskraidė lėktuvai.

Jie atsidūrė priešistoriniuose laikuose. Taip vadinamas laikas, kai žmonės dar nebuvo išradę rašto. Todėl apie tai, kas tuo metu vyko ir kaip gyveno žmonės, sužinome iš archeologinių tyrinėjimų. Vykdamas juos ieškoma to meto žmonių kaulų, daiktų, statinių. Visa tai padeda suprasti, kaip valgė, atrodė, kokius daiktus naudojo žmonės priešistoriniais laikais.

Kada atsirado žmogus?

Šiuolaikiniai žmonės yra žmogbeždžionių rūšis, išsivysčiusi iš bendro protėvio Afrikoje, o artimiausios giminaitės mums šiandien yra šimpanzės.

ĮDOMU

Ar žinotai, kad mokslininkai mėgsta viską pavadinti lotynų kalbos žodžiais? Šiuolaikinį žmogų jie vadina **Homo sapiens**.

- Tėti, žiūrėk, ar ten žmogus? - Kakė Makė parodė j neįprastai atrodantį žmogų su ietimi.
- Taip, tai mūsų proprotėvis!
- Koks žemas! - nusistebėjo Kakė Makė.

Kodėl pirmieji žmonės buvo tokie maži?

Kiekvieno iš mūsų ūgis priklauso nuo to, kokio ūgio buvo mūsų seneliai ir tėvai, ar geriame pakankamai vandens ir valgome pakankamai maisto. Mūsų protėviams trūko gero vandens ir maisto, jie sirgo įvairiomis ligomis, todėl ir buvo mažesnio ūgio. Laikui bėgant žmonės augo vis didesni.

- Štai kodėl reikia valgyti daržovių ir gerti daug vandens, – priminė tėtis Kakei Makei. – Kai grįšime namo, valgysiu daugiau brokolių ir avokadų. Niam niam! – pritarė Kakei Makė.
- O dabar eikime ieškoti to, ko atvykome.

ĮDOMU

Vieni pirmųjų atrastų žmonių skeletų siekia vos 120 centimetrų. Šiandien tokio ūgio būna 7–9 metų vaikai. Mes jiems atrodytume tarsi milžinai!

Kakei Makė su tėčiu atsargiai prisiartinio prie žmogaus, kuris susidomėjęs juos irgi stebėjo.

- Ar gaminate tokius papuošalus? – paklausė ji.

Žmogus papurtė galvą ir parodė akmeninius papuošalus ant savo kaklo.

- Mes viską gaminame iš akmens. Štai ir mano ieties smaigalys – akmeninis, – paaikšino priešistorinis žmogus.

- Bet senelės segė ne akmeninę, vadinasi, negalėjo atkelti iš čia. Reikia vykti kitur... – tarė Kakei Makė ir paskui tėtį nusekė į laiko mašiną.

- Nukelk mus ten, kur jau buvo metalinių papuošalų, – paliepė tėtis.

- Jūsų noras – man įsakymas, – subruzdėjo laiko mašina.

Maisto pasirinkimo piramidė

TEN, KUR ILSISI MUMIJOS

Laiko mašina Kakę Makę su tėčiu išleido įspūdingoje šalyje. Didžiuliai smėlio spalvos pastatai stovėjo abiejuose upės krantuose. O vėjyje ošė palmės.
– Mes senovės Egipte! – apsidžiaugė tėtis.

Senovės Egipto civilizacija gyvavo daugiau nei 3000 metų – ilgiau nei bet kuri kita civilizacija žmonijos istorijoje.

Civilizacija apima viską, ką išrado ar savo veikloje pritaikė žmonija. Kad atsirastų civilizacija, reikia, kad žmonės sukurtų valstybę, turėtų valstybės valdymo būdą, miestus, kultūrą, bendras elgesio normas, prekyautį, išrastų raštą. Civilizacija nebūtinai yra viena valstybė. Pavyzdžiui, Vakarų civilizaciją, kurioje šiandien gyvename, sudaro labai daug valstybių.

Egipto valdovai buvo vadinami **faraonais**. Žmonės tikėjo, kad faraonai turi stebuklingų galių ir yra dievų vaikai.

Senovės egiptiečiai tikėjo daugybe dievų. Jie visi turėjo savo paskirtį.

Hator rūpinosi mamomis.

Horas sergėjo faraoną.

Ra – saulės dievas ir vienas svarbiausių senovės Egipto dievų.

Tutanchamonas – šiandien žinomiausias senovės Egipto faraonas. Jis labai žinomas todėl, kad jo kape rasta labai daug įvairių daiktų, brangenybių ir lobių. Jie padeda mokslininkams tyrinėti ir Egipto istoriją, ir valdovo gyvenimą.

Piramidės – milžiniški akmeniniai kapai. Jose buvo laidojami faraonai. Kelios įspūdingos senovės Egipto piramidės išliko iki mūsų laikų, dabar jų apžiūrėti vyksta turistai.

Mumija – užkonservuotas žmogaus arba gyvūno kūnas, kad niekada nesuirtytų. Jei to nebūtų padaryta, po kiek laiko iš mirusio žmogaus liktų tik kaulėliai. Egiptiečiai mumifikuodavo palaikus, nes tikėjo, kad taip išsaugotame kūne išlieka žmogaus siela.

Sarkofagas – prabangus, išpuoštas karstas iš metalo, akmens ar medžio. Sarkofagai buvo naudojami ne tik senovės Egipte, vėliau paplito ir kitose šalyse.

Labai žymi yra ir **Egipto faraonė Kleopatra**. Ji buvo paskutinė faraonė, nes po jos mirties Egipto nebeliko, jis buvo užimtas kitos didelės civilizacijos – Romos imperijos. Kleopatra buvo labai protinga, sunkaus charakterio ir nepaprastai graži. Nors Kleopatra yra viena garsiausių moterų pasaulio istorijoje, archeologai ir istorikai mažai ką gali pasakyti apie šią valdovę.

– Ponia Kleopatra, turiu labai svarbų klausimą. Gal jums teko matyti tokią segę? – paklausė Kakė Makė.

– Mažoji mergaite, aš keliavau per jūras ir aplankiau tolimiausius kraštus, mačiau daug nuostabiausių brangenybių... bet nieko panašaus į šią segę.

– Gerbiamoji, – kreipėsi tėtis, – mes atvykome iš XXI amžiaus ir, deja, iki mūsų laikų neišliko nė vieno tikslaus jūsų atvaizdo, todėl niekas nežino, kaip jūs atrodėte. Ar galime jus nufotografuoti?

– Ką padaryti? – tokio žodžio Kleopatra nebuvo girdėjusi, juk senovėje fotoaparatus nebuvo. – Tikiuosi, tai nereiškia ko nors negero?

– Nebijokite, neskaudės. Sakykite „sūris“! – nusijuokė Kakė Makė.

